

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ
ПЕТРА ВАСИЛЕНКА

КРУТЬКО М.А.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для самостійної роботи студентів
з навчальної дисципліни
«БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»

Харків 2018

УДК 336.145.1(075.8)

Бюджетна система: [Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Бюджетна система»] / Уклад. М.А. Крутько – Харків: Видавництво «Стильна типографія», 2018. – 30 с.

Рецензенти:

Ніценко В.С., доктор економічних наук, професор кафедри бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту Одеський національний університет імені І.І. Мечникова;

Рижик І.О. кандидат економічних наук, завідувач кафедри економіки та менеджменту Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» Полтавський інститут бізнесу.

Методичні вказівки для самостійної роботи студентів відповідно до програми навчальної дисципліни «Бюджетна система».

Розглянуто на засіданні кафедри обліку та аудиту ХНТУСГ Протокол №5 від 20.11.2018 р.

Рекомендовано до друку науково-методичною комісією навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту ХНТУСГ Протокол №3 від 22 11.2018 р.

© ХНТУСГ, 2018

© Крутько М.А., 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗГОРНУТА ПРОГРАМА КУРСУ «БЮДЖЕТНА СИСТЕМА».....	6
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ.....	16
Тема 1. Сутність, призначення та роль бюджету держави.....	17
Тема 2. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи в Україні	19
Тема 3. Система доходів бюджету	20
Тема 4. Система видатків бюджету	22
Тема 5. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку.....	23
Тема 6. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу.....	25
Тема 7. Видатки бюджету на національну оборону та управління.....	27
Тема 8. Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу.....	28

ВСТУП

Вивчення навчальної дисципліни «Бюджетна система» ґрунтується на засвоєнні блоку економічних дисциплін та оволодінні загальною теорією фінансів. Дисципліна має теоретико-прикладний характер: у теоретичному плані вона повинна поглибити фундаментальні знання щодо макроекономічної сфери фінансової системи – державних фінансів; у прикладному плані – закласти базові знання з методики бюджетної роботи та сформувати навички проведення розрахунків показників бюджету.

Бюджетна система є провідною ланкою державних фінансів. Держава використовує бюджет як інструмент реалізації своєї соціально-економічної політики, адже він відображає складну систему перерозподільних відносин у суспільстві, охоплює практично кожну юридичну та фізичну особу. Саме це визначає мету навчальної дисципліни – вивчення сутності бюджетних відносин і характеру їх впливу на суспільство. Тільки на цій основі можливо забезпечити ефективне управління бюджетом і фінансовою діяльністю держави в цілому.

Основні завдання вивчення дисципліни: засвоєння теоретичних основ формування і використання бюджету держави; розуміння засад бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи; формування теоретичних і практичних знань щодо методів і джерел формування доходів бюджету та напрямів і форм фінансування видатків; оволодіння методикою визначення обсягів бюджетних видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави; формування знань з питань державного кредиту та управління державним боргом.

У результаті вивчення дисципліни «Бюджетна система» студенти отримують глибокі знання з теоретичних та організаційних основ бюджетування, методики розрахунків щодо кошторисного фінансування бюджетних установ, а також навички самостійного творчого мислення.

РОЗГОРНУТА ПРОГРАМА КУРСУ «БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ, ПРИЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ БЮДЖЕТУ ДЕРЖАВИ

Функції держави – визначальний чинник формування бюджету. Багатогранність бюджету як суспільного явища, його економічний та матеріальний зміст і форма прояву.

Бюджет держави як економічна категорія. Роль і місце бюджету у перерозподільних відносинах у суспільстві. Взаємозалежність між ВВП і бюджетом. Бюджетна централізація ВВП та її межі. Об'єктивна тенденція зростання бюджетної централізації ВВП, чинники, що протидіють цій тенденції. Фінансові протиріччя у суспільстві, пов'язані з формуванням бюджету та способи їх вирішення. Забезпечення оптимальності пропорцій розподілу і перерозподілу ВВП. Бюджетний вплив на забезпечення економічного і соціального розвитку. Бюджетна модель суспільства, необхідність її реформування в Україні.

Бюджет як основний фінансовий план держави. Склад і структура дохідної і видаткової частин бюджету, фактори, що впливають на них. Правовий характер бюджету як фінансового плану, його чинники. Бюджет як віддзеркалення економічної, соціальної і міжнародної політики держави. Загальний фонд бюджету, спеціальний фонд бюджету та бюджет розвитку. Бюджетний процес та його складові. Завдання, принципи і методи бюджетного планування. Фактори, що визначають стан

бюджету. Форми перевищення доходів над видатками: бюджетні резерви, бюджетний надлишок, бюджетний профіцит. Бюджетний дефіцит: визначення, причини виникнення, джерела покриття, наслідки.

Взаємозв'язок бюджету з планом економічного і соціального розвитку та іншими фінансовими планами.

Бюджет як централізований фонд грошових коштів держави, його характерні ознаки та місце у системі державних фінансів. Бюджетні потоки та управління ними.

Роль і місце бюджету у фінансовому механізмі. Бюджет у системі фінансового забезпечення потреб соціально-економічного розвитку, сфера поширення бюджетного фінансування. Бюджетні асигнування як мультиплікатор економічного зростання. Бюджет у системі фінансового регулювання, його визначальна роль у сукупності економічних методів управління економікою. Інструменти бюджетного впливу на соціально-економічний розвиток.

ТЕМА 2. БЮДЖЕТНИЙ УСТРІЙ ТА ПОБУДОВА БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Поняття бюджетного устрою та бюджетної системи.

Основи бюджетного устрою: виокремлення видів бюджетів; встановлення принципів побудови бюджетної системи; організація розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи; встановлення характеру і форми взаємовідносин між бюджетами.

Види бюджетів. Державний бюджет, його призначення. Місцеві бюджети, їх види. бюджети місцевого самоврядування.

Принципи побудови бюджетної системи. Поєднання централізованих і децентралізованих бюджетів як основа демократичного бюджетного устрою. Альтернативні принципи становлення взаємозв'язку між централізованими і децентралізованими бюджетами: єдність бюджетної системи та самостійність кожного бюджету. Визначальні ознаки єдності бюджетної системи, передумови її встановлення. Законодавче визначення бюджету держави як єдиного фонду грошових коштів. Переваги і недоліки бюджетної системи, побудованої на принципі єдності. Поняття і характерні ознаки принципу самостійності бюджетів, його забезпечення. Самостійність бюджетів як визначальна передумова раціональної та ефективної фінансової діяльності місцевих органів влади й управління.

Засади розмежування видатків і доходів між окремими бюджетами. Територіальний та відомчий підходи до розподілу видатків. Особливості міжбюджетних відносин, відповідно до бюджетного кодексу. Чинники і порядок закріплення доходів, за делегованими державними повноваженнями та власними повноваженнями органів місцевого самоврядування. Види регулюючих доходів і порядок бюджетного регулювання.

Характер і форми взаємовідносин між бюджетами. Трансферти та його види: субсидії, субвенції, дотації. Порядок виділення та використання окремих видів субсидій. Вилучення бюджетних надлишків як форма взаємовідносин між бюджетами і бюджетного регулювання. Бюджетні позички, їх причини,

порядок виділення і погашення. Взаємні розрахунки між бюджетами, причини їх виникнення і порядок проведення.

Бюджетне право і його роль у побудові бюджетної системи та організації бюджетного процесу.

Бюджетний кодекс України. Принципи побудови бюджетної системи України, їх оцінка. Склад бюджетної системи України. Державний бюджет України, його призначення, склад і структура доходів і видатків. Роль Державного бюджету в регіональному, галузевому і соціальному перерозподілі. Республіканський бюджет Автономної Республіки Крим. Місцеві бюджети, їх види, склад і структура доходів і видатків. Роль Республіканського бюджету Криму та місцевих бюджетів у регіональному розвитку.

ТЕМА 3. СИСТЕМА ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ

Методи формування доходів бюджету. Доходи держави від підприємницької діяльності. Доходи від державних майна, угідь, послуг. Податковий метод мобілізації доходів бюджету. Державні позики. Емісійний дохід держави. Співвідношення між методами формування доходів бюджету.

Джерела формування доходів бюджету. ВВП як основа дохідної бази бюджету. Причини та умови використання національного багатства для формування доходів бюджету.

Склад і структура доходів бюджету України, їх класифікація. Правове регулювання формування доходів. Особливості податкової структури України, її відмінності від розвинутих країн.

Загальна характеристика податкової системи України. Види непрямих податків, їх роль у доходах бюджету. Пряме оподаткування, його види. Значення прямих податків у формуванні доходів бюджету. Платежі за ресурси, їх види, роль у доходах бюджету.

Неподаткові доходи бюджету, їх характеристика. Доходи від власної та підприємницької діяльності. Доходи від операцій з капіталом. Доходи рентного характеру. Інші неподаткові доходи бюджету.

Офіційні трансфери та їх роль у формуванні доходів окремих бюджетів. Державні та місцеві позики.

Організація мобілізації доходів бюджету.

ТЕМА 4. СИСТЕМА ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ

Функції держави., їх вплив на склад і структуру видатків бюджету. Роль видатків бюджету у фінансовому забезпеченні потреб соціально-економічного розвитку. Наукова класифікація видатків бюджету, її ознаки. Процесуальна класифікація бюджетних видатків: функціональна, відомча та економічна. Оптимізація структури видатків бюджету, її критерії.

Бюджетне фінансування видатків. Система бюджетного фінансування: відомча та програмно-цільова. Форми бюджетного фінансування: кошторисне фінансування, державні інвестиції, бюджетні кредити, державні трансфери. Методи бюджетного фінансування.

ТЕМА 5. ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА ЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ ТА НАУКУ

Кошторисне фінансування як основна форма бюджетного фінансування. Основи кошторисного планування та фінансування, види кошторисів, їх структура.

Роль держави у забезпеченні макроекономічної стабілізації та економічного зростання. Форми державного впливу на розвиток економіки. Регуляторна політика та бюджетні інструменти фінансового регулювання економічного циклу. Завдання, засади і методологічні основи прямого державного фінансування економіки.

Склад видатків бюджету на економічну діяльність, їх роль і місце у розвитку економіки. Напрями і форми бюджетного фінансування економіки.

Бюджетні інвестиції, їх види. Капітальні вкладення і джерела їх фінансування. Відомча система фінансування та фінансування інвестиційних проектів. Конкурсний відбір об'єктів бюджетного інвестування, його завдання і критерії. Бюджетне фінансування інвестиційних проектів за рахунок цільових державних позик.

Бюджетні кредити, порядок їх видачі і погашення. Шляхи фінансового оздоровлення державного сектора і ліквідації збитковості.

Галузева структура видатків бюджету України на економічну діяльність. Особливості фінансування видатків на розвиток промисловості та енергетики, будівництва, транспорту, дорожнього господарства, зв'язку, телекомунікацій та

інформатики, сільського та лісового господарства, на розвиток місцевої інфраструктури та комунальної власності. Операційні витрати, їх склад і призначення. Роль і місце бюджету у фінансуванні операційних витрат.

Видатки бюджету на науку, засади та методологічні основи їх Фінансування. Організація наукових досліджень і джерела їх фінансування. Фінансування фундаментальних досліджень у наукових установах Академії наук України, у відомчих наукових закладах і вищих закладах освіти. Кошторисне фінансування наукових закладів і наукових програм.

ТЕМА 6. ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ І СОЦІАЛЬНУ СФЕРУ

Соціальні видатки бюджету як відображення соціальної політики держави. Типи соціальної політики та їх вплив на обсяги бюджетного фінансування соціальних видатків. Склад соціальних видатків: видатки на соціальний захист, соціальне забезпечення і соціальну сферу. Соціальне й медичне страхування, їх роль у реалізації соціальної політики і вплив на обсяги бюджетного фінансування. Методологічні основи планування і фінансування соціальних видатків.

Об'єктивні чинники видатків на соціальний захист населення за умов перехідної економіки. Форми і види соціального захисту населення. Склад видатків бюджету на соціальний захист населення, їх роль в умовах переходу до ринкової економіки. Адресні субсидії громадянам на оплату

житла і комунальних послуг. Види разової фінансової допомоги громадянам.

Форми і методи фінансового забезпечення установ соціальної сфери. Бюджетне фінансування закладів соціальної сфери, його організація, основи їх кошторисного фінансування.

Засади бюджетного фінансування освіти, роль і місце бюджету у системі фінансового забезпечення освітніх закладів.

Видатки бюджету на освіту, їх склад і структура. Бюджетні заклади освіти, особливості організації їх діяльності. Фінансування загальноосвітніх шкіл. Оперативно-сітьові показники діяльності школи, порядок їх визначення. Система заробітної плати вчителів і тарифікація педагогічних працівників. Штати і порядок планування фонду заробітної плати. Складання і перевірка кошторису загальноосвітньої школи. Особливості кошторисного фінансування шкіл-інтернатів. Фінансування дитячих дошкільних закладів: оперативно-сітьові показники, система заробітної плати, штати і планування фонду заробітної плати. Кошторис дитячого дошкільного закладу. Бюджетне фінансування вищої освіти. Особливості кошторисного планування і фінансування у вищих закладах освіти. Штати і система заробітної плати працівників вищої школи. Спеціальні кошти-доходи державних вищих закладів освіти. Видатки бюджету на охорону здоров'я, їх склад і структура. Засади бюджетного фінансування охорони здоров'я, роль і місце бюджету у фінансовому забезпеченні медицини. Бюджетні заклади охорони здоров'я, організація їх фінансової діяльності. Оперативно-сітьові показники медичних установ. Штати і система заробітної плати медичних працівників.

Складання і перевірка кошторису медичних установ. Особливості організації фінансової діяльності закладів охорони здоров'я в умовах бюджетно-страхової медицини.

Засади бюджетного фінансування закладів культури. Склад видатків бюджету на культуру. Особливості складання кошторису бібліотек, будинків культури та інших культурно-освітніх закладів. Фінансування преси, видавництва, радіомовлення, телебачення.

Засади бюджетного фінансування розвитку фізичної культури і спорту, роль бюджету в державній підтримці олімпійського руху. Склад видатків на фізичну культуру і спорт, порядок їх планування і фінансування.

Видатки бюджету на молодіжну політику.

ТЕМА 7. ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА НАЦІОНАЛЬНУ ОБОРОНУ ТА УПРАВЛІННЯ

Фінансові та політичні аспекти видатків держави на оборону. Воєнна доктрина країни та її вплив на рівень і розмір видатків на оборону. Склад видатків на оборону, порядок їх планування і фінансування.

Видатки бюджету на державне управління, їх склад та засади фінансування. Утримання органів законодавчої і виконавчої влади. Видатки на судові органи і прокуратуру. Видатки на правоохоронні органи. Видатки на утримання фінансових, фіскальних, митних органів. Порядок планування і фінансування видатків бюджету та управління.

ТЕМА 8. ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ І ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ

Державний кредит як специфічна форма фінансових відносин. Державна політика позикових фінансів, її передумови. Форми державного кредиту, їх призначення. Суб'єкти державного кредиту, їх класифікація. Чинники державного кредиту. Роль і місце державного кредиту в покритті дефіциту бюджету. Передумови державного кредиту: наявність кредиторів, в яких є вільні кошти; довіра з боку кредиторів до держави; зацікавленість у наданні позик; платоспроможність держави у погашенні боргів і виплаті доходу.

Державні позики як основна форма державного кредиту. Класифікація державних позик: за правом емісії; за ознакою держателів цінних паперів; за формою виплати доходів; за термінами погашення; за методами розміщення. Види цінних паперів з державних позик: облігації та казначейські зобов'язання (векселі).

Державний борг, його структура. Внутрішній та зовнішній, поточний та капітальний державний борг. Обслуговування державного боргу. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу. Управління державним боргом. Способи управління: конверсія, консолідація, уніфікація, обмін облігації за регресивним співвідношенням, відстрочка погашення, анулювання. Політика реструктуризації державного боргу.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ

Реферат – одна з основних форм самостійної роботи студентів. Мета реферату – закріплення та поглиблення теоретичних і практичних знань, отриманих студентом в процесі вивчення окремих тем.

Написання реферату дає можливість студенту навчитися самостійно працювати з різними інформаційними джерелами, інтерпретувати матеріали періодичної літератури, глибше вивчати основні проблеми та особливості бюджетування в Україні; оцінити їх та внести пропозиції щодо удосконалення вітчизняної бюджетної системи.

Студент може зустрітися з таким положенням, коли в економічній літературі немає єдиної точки зору з питань, які досліджуються. В цьому випадку слід навести думки кількох авторів, дати критичну оцінку їх точок зору та одночасно викласти власні погляди з даного питання. Це допомагає більш глибоко засвоїти матеріал.

Обсяг реферату має бути в межах 15 – 20 сторінок (основного тексту) стандартного формату.

Робота над рефератом включає такі етапи: вибір теми, підбір спеціальних літературних джерел та фактичного статистичного матеріалу; консультація з викладачем; передача реферату викладачу для оцінювання або на основі матеріалів реферату зробити усний виступ перед студентами всієї групи.

Літературу з теми реферату студент підбирає самостійно, використовуючи для цього бібліотечний каталог. Консультацію з питань підбору літератури студент може отримати у викладача чи у працівників бібліотеки.

Особливу увагу слід звернути на спеціальну літературу, що стосується теми, періодичні видання (газети, журнали), наукові статті, передовий вітчизняний і зарубіжний досвід. Статистичну інформацію можна знайти в спеціальних виданнях Мінстату України, Мінекономіки України, Мінфіну, Державної податкової адміністрації України, періодичних виданнях та звітних даних про господарсько-фінансову діяльність підприємств.

Реферат повинен бути написаний чітким розбірливим почерком, грамотно і охайно або набраний на комп'ютері. Слід уникати в роботі книжкових висловів і фраз. Необхідно самостійно формулювати свої думки, не допускати повторень, уважно стежити за тим, щоб у роботі не було суперечностей між окремими її положеннями.

Роботи, які не відповідають вказаним вимогам, повертаються на доопрацювання.

У процесі самостійного вивчення матеріалу студенти мають засвоїти такі питання за відповідними темами.

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ, ПРИЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ БЮДЖЕТУ ДЕРЖАВИ

Програмні питання для самостійного вивчення теми

1. Яке призначення бюджету в економіці держави?
2. Дайте визначення бюджету.
3. Що таке бюджетна система держави?
4. Відмінності між бюджетом як економічною і правовою категоріями?
5. Як використовується бюджет у процесах регулювання економікою та забезпечення добробуту населення?

6. Проаналізувати Державний бюджет України за останні два роки (склад і структура доходів і видатків, стан бюджету).

Теми рефератів

1. Бюджет – основний фінансовий план держави.
2. Бюджет як інструмент реалізації соціально-економічних програм.
3. Становлення і розвиток бюджетних відносин в Україні.
4. Бюджетна система України та різних країн світу на сучасному етапі (порівняльна характеристика).

Рекомендована література

1. Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.; За заг.ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 2004, С. 34-55
2. Василик О.Д., Павлюк К.В. Бюджетна система України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004, С. 4-6, 44-53
3. Диха М.В. Стратегічне регулювання соціально-економічної сфери: проблеми, цілі, пріоритети // Фінанси України. № 7. – 2012. С. 47-58
4. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика). – К.: НІОС, 2000, С. 41-67
5. Опарін В.М. та ін. Бюджетна система: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – 2-ге вид., перероб. і доп. / В.М. Опарін, В.І. Малько, С.Я. Кондратюк, Г.Б. Коломієць. – К.: КНЕУ, 2002, С. 14-19
6. Старостенко Г.Г. Бюджетна система: Навчальний посібник для дистанційного навчання. – К.: «Університет «Україна», 2006. – 220 с.

ТЕМА 2. БЮДЖЕТНИЙ УСТРІЙ ТА ПОБУДОВА БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Програмні питання для самостійного вивчення теми

1. Що характеризують поняття “бюджетний устрій” і “бюджетна система”?
2. Які основи бюджетного устрою?
3. Охарактеризуйте види бюджетів.
4. Які принципи побудови бюджетної системи держави?
5. Перерахуйте форми взаємовідносин між бюджетами та вкажіть, які з них використовуються в Україні.
6. Проаналізуйте структуру бюджетної системи України за останні два роки.
7. Як визначається бюджетний дефіцит і чи означає він незбалансованість бюджету?
8. За якими ознаками розглядається бюджетний дефіцит?
9. Яке значення для фінансової політики має форма прояву дефіциту бюджету?
10. Які існують способи приховування дефіцитності бюджету?
11. Чи існують межі бюджетного дефіциту, ким і в яких розмірах вони визначаються?
12. Визначте можливі джерела фінансування бюджетного дефіциту.

Теми рефератів

1. Основи бюджетного устрою України
2. Бюджетна система та її ланки
3. Бюджетні права в Україні та їх характеристика
4. Державний дефіцит та методи його подолання

Рекомендована література

1. Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.; За заг.ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 2004, С. 95-112
2. Василик О.Д., Павлюк К.В. Бюджетна система України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004, С. 18-44
3. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика). – К.: НІОС, 2000, С. 119-127
4. Опарін В.М. та ін. Бюджетна система: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – 2-ге вид., перероб. і доп. / В.М. Опарін, В.І. Малько, С.Я. Кондратюк, Г.Б. Коломієць. – К.: КНЕУ, 2002, С. 19-25
5. Старостенко Г.Г. Бюджетна система: Навчальний посібник для дистанційного навчання. – К.: «Університет «Україна», 2006. – 220 с.

ТЕМА 3. СИСТЕМА ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ

Програмні питання для самостійного вивчення теми

1. Що являє собою рівновага доходів і видатків бюджету і як вона досягається
2. Чим відрізняються доходи бюджету від джерел його фінансування?
3. Які методи можуть використовуватися для формування доходів бюджету?
4. Назвіть принципи формування доходів бюджету.
5. Дайте характеристику складу і структури доходів бюджету України.

Темати рефератів

1. Джерела формування доходів бюджету, ВВП, як основа доходної бази бюджету.
2. Податки, що складають найбільшу питому вагу в доходній частині Державного бюджету

Рекомендована література

1. Бюджетний кодекс України
2. Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.; За заг.ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 2004, С. 95-112
3. Василик О.Д., Павлюк К.В. Бюджетна система України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004, С. 18-44
4. Диха М.В. Стратегічне регулювання соціально-економічної сфери: проблеми, цілі, пріоритети // Фінанси України. № 7. – 2012. С. 47-58
5. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика). – К.: НІОС, 2000, С. 119-127
6. Лондар С.Л., Мельникова Л.О. Середньострокове прогнозування доходів бюджету: надходження податку на прибуток підприємств // Фінанси України № 1 – 2012. С.28-40
7. Опарін В.М. та ін. Бюджетна система: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – 2-ге вид., перероб. і доп. / В.М. Опарін, В.І. Малько, С.Я. Кондратюк, Г.Б. Коломієць. – К.: КНЕУ, 2002, С. 19-25
8. Плескач В.Л., Івасюк І.Я. Середньострокове прогнозування доходів державного бюджету України з допомогою методу експоненціального згладжування // Фінанси України № 1 – 2012. С.58-66
9. Старостенко Г.Г. Бюджетна система: Навчальний посібник для дистанційного навчання. – К.: «Університет «Україна», 2006. – 220 с.

ТЕМА 4. СИСТЕМА ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ

Програмні питання для самостійного вивчення теми

1. У чому полягає необхідність групування видатків бюджету за певними економічними ознаками?
2. Яким чином розподіл функціональних повноважень між окремими рівнями державної влади й управління впливає на розмежування видатків між бюджетами?
3. Охарактеризуйте склад і структуру видатків бюджетів України.
4. На основі яких принципів здійснюється бюджетне фінансування?
5. Які використовуються форми бюджетного фінансування?

Теми рефератів

1. Кошторис: види та призначення
2. Кошторисне фінансування бюджетних установ
3. Функції держави, їх вплив на склад і структуру видатків бюджету

Рекомендована література

1. Бюджетний кодекс України
2. Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.; За заг.ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 2004, С. 95-112
3. Василик О.Д., Павлюк К.В. Бюджетна система України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004, С. 18-44
4. Затонацька Т.Г., Шиманська О.А. Середньострокове прогнозування бюджетних видатків: зарубіжний досвід // Фінанси України № 1 – 2012. С.67-77
5. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика). – К.: НІОС, 2000, С. 119-127
6. Опарін В.М. та ін. Бюджетна система: Навч.-метод.

посібник для самост. вивч. дисц. – 2-ге вид., перероб. і доп. / В.М. Опарін, В.І. Малько, С.Я. Кондратюк, Г.Б. Коломієць. – К.: КНЕУ, 2002, С. 19-25

7. Старостенко Г.Г. Бюджетна система: Навчальний посібник для дистанційного навчання. – К.: «Університет «Україна», 2006. – 220 с.

8. Шишко О.В. Проблемні питання методики розподілу коштів Державного фонду регіонального розвитку // Фінанси України № 6. – 2012. С. 30-43

ТЕМА 5. ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА ЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ ТА НАУКИ

Програмні питання для самостійного вивчення теми

1. У чому полягає необхідність групування видатків бюджету за певними економічними ознаками?

2. Яким чином розподіл функціональних повноважень між окремими рівнями державної влади й управління впливає на розмежування видатків між бюджетами?

3. Охарактеризуйте склад і структуру видатків бюджетів України.

4. На основі яких принципів здійснюється бюджетне фінансування?

5. Які використовуються форми бюджетного фінансування?

6. У чому полягає економічне і соціальне значення видатків на освіту?

7. Схарактеризуйте склад видатків на освіту.

8. Які особливості і принципи фінансування науково-дослідних робіт?

9. Обґрунтуйте необхідність витрат на розвиток економіки.

10. Охарактеризуйте структуру витрат бюджетів на розвиток економіки.

11. У чому суть фінансової підтримки агропромислового комплексу?

12. Які напрями фінансової підтримки малих підприємств здійснюються в Україні?

Теми рефератів

1. Роль бюджету в фінансовому забезпеченні охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки.

2. Проблеми фінансування поповнення державних запасів і резервів.

3. Роль бюджету держави в збалансованому розвитку національної економіки.

4. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку

Рекомендована література

1. Артус М.М., Хижа Н.М. Бюджетна система України: Навчальний посібник. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2007. – 220 с.

2. Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.; За заг.ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 2004, С. 95-112

3. Василик О.Д., Павлюк К.В. Бюджетна система України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004, С. 18-44

4. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика). – К.: НІОС, 2000, С. 119-127

5. Опарін В.М. та ін. Бюджетна система: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – 2-ге вид., перероб. і доп. / В.М. Опарін, В.І. Малько, С.Я. Кондратюк, Г.Б. Коломієць. – К.: КНЕУ, 2002, С. 19-25

6. Шишко О.В. Проблемні питання методики розподілу коштів Державного фонду регіонального розвитку // Фінанси України № 6. – 2012. С. 30-43

ТЕМА 6. ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ І СОЦІАЛЬНУ СФЕРУ

Програмні питання для самостійного вивчення теми

1. Охарактеризуйте систему видатків бюджету на соціальний захист населення.
2. Які види державної допомоги призначаються сім'ям з дітьми?
3. Який порядок призначення державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям?
4. Яким категоріям громадян надаються житлові субсидії?
5. Яким чином здійснюється індексація грошових доходів населення?
6. Які джерела коштів використовуються для фінансування пенсійних програм?
7. Який порядок фінансування закладів і установ соціального забезпечення?
8. Як здійснюється планування видатків бюджетів на соціальний захист та соціальне забезпечення?
9. За рахунок яких коштів здійснюється фінансування заходів, пов'язаних із ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи?

Теми рефератів

1. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу.

2. Видатки бюджету на культуру та спорт
3. Проблеми фінансування соціального захисту в Україні.

Рекомендована література

1. Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.; За заг.ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 2004, С. 95-112
2. Василик О.Д., Павлюк К.В. Бюджетна система України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004, С. 18-44
3. Диха М.В. Стратегічне регулювання соціально-економічної сфери: проблеми, цілі, пріоритети // Фінанси України. № 7. – 2012. С. 47-58
4. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика). – К.: НІОС, 2000, С. 119-127
5. Опарін В.М. та ін. Бюджетна система: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – 2-ге вид., перероб. і доп. / В.М. Опарін, В.І. Малько, С.Я. Кондратюк, Г.Б. Коломієць. – К.: КНЕУ, 2002, С. 19-25
6. Пердейчук В.М. Роль державного регулювання у формуванні інформаційних інститутів фінансового ринку // Економіка та держава. – 2013. - №8. – с. 85-87.
7. Шишко О.В. Проблемні питання методики розподілу коштів Державного фонду регіонального розвитку // Фінанси України № 6. – 2012. С. 30-43

ТЕМА 7. ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА НАЦІОНАЛЬНУ ОБОРОНУ ТА УПРАВЛІННЯ

Програмні питання для самостійного вивчення теми

1. Яке призначення і роль витрат на державне управління?

2. Охарактеризуйте економічний зміст і необхідність видатків на національну оборону.

3. Структура видатків на правоохоронну діяльність.

Теми рефератів

1. Видатки бюджету на національну оборону.

2. Видатки бюджету на державне управління.

Рекомендована література

1. Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.; За заг.ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 2004, С. 95-112

2. Василик О.Д., Павлюк К.В. Бюджетна система України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004, С. 18-44

3. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика). – К.: НІОС, 2000, С. 119-127

4. Опарін В.М. та ін. Бюджетна система: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – 2-ге вид., перероб. і доп. / В.М. Опарін, В.І. Малько, С.Я. Кондратюк, Г.Б. Коломієць. – К.: КНЕУ, 2002, С. 19-25

5. Офіційний веб-сайт Міністерства оборони України // <http://www.mil.gov.ua>

6. Приходько В.П. Державне регулювання як необхідна умова забезпечення економічної безпеки регіонів // Економіка та держава. – 2013. - №7. – с. 10-12.

ТЕМА 8. ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ І ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ

Програмні питання для самостійного вивчення теми

1. Характеристика необхідності та сутності державного кредиту
2. Економічний зміст державного боргу та його вплив на видатки Державного бюджету
3. Способи коригування політики державного боргу
4. Показники, що відображають стан зовнішнього боргу держави

Теми рефератів

1. Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу.
2. Державний кредит та його роль у формуванні фінансових ресурсів держави.
3. Економічна сутність державного боргу України.

Рекомендована література

1. Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.; За заг.ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 2004, С. 77-81
2. Василик О.Д., Павлюк К.В. Бюджетна система України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004, С. 454-466
3. Опарін В.М. та ін. Бюджетна система: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – 2-ге вид., перероб. і доп. / В.М. Опарін, В.І. Малько, С.Я. Кондратюк, Г.Б. Коломієць. – К.: КНЕУ, 2002, С. 56-60

4. Кучер Г.В. Ефективність системи управління державним боргом в Україні // Фінанси України № 6 – 2012. С.44-57

5. Лондар С.Л., Башко В.Й. Підходи до систематизації й контролю ризиків, пов'язаних із управлінням державним боргом в Україні // Фінанси України № 6 – 2012. С. 3-14

6. Шапуровак О.О. Формування стратегічної концепції розвитку інтактильної економіки суб'єктів господарювання// Економіка та держава. – 2013. - №8. – с. 34-39.

Навчальне видання

Маргарита Анатоліївна Крутько

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для самостійної роботи студентів

з навчальної дисципліни

«БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»

Підписано до друку 23.11.2018 р. Формат 60x84/16.

Папір 80 г/м². Гарнітура Times New Roman.

Друк офсетний. Обсяг: 1,9 ум.-друк. арк.

Наклад 100 прим. Зам. №

Видавництво «Стильна типографія»

61002, Харків, вул. Чернишевська, 28а.

Тел.:(057)754-49-42

e-mail: zebraprint.zakaz@gmail.com

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

Серія ДК №5493 від 22.08.2017 р.